Súd:	Okresný súd Prievidza
Spisová značka:	14C/65/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	3823201944
Dátum vydania rozhodnutia:	23. 04. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Beata Gešvantnerová
ECLI:	ECLI:SK:OSPD:2025:3823201944.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza sudcom JUDr. Beatou Gešvantnerovou v právnej veci žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, C., právne zastúpený: Advokátska kancelária OLŠOVSKÝ, spol. s r.o., so sídlom G. Švéniho 6, Prievidza, IČO: 50 595 652, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o určenie nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 800,-eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd vo zvyšnej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.Žalobca sa žalobou podanou tunajšiemu súdu 29.5.2023 domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 6349,47 eur s prísl. V žalobe poukázal, že je príslušníkom hasičského a záchranného zboru. Vykonáva štátnu službu v služobnom pomere podľa zákona č. 315/2001 Z, z. o Hasičskom a záchrannom zbore, (ďalej len zákona o HaZZ) aktuálne v hodnosti nrtm. vo funkcii technik strojník Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Prievidzi Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Trenčíne. Celý svoj profesijný život pracuje v zbore. Pri výkone tejto činnosti mu vznikla škoda tým, že dlhodobo je nútený pracovať nad rámec týždenného pracovného času v dôsledku porušenia práva Európskej únie, resp. jej aktu, konkrétne Smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica"). Táto Smernica bola žalovaným nesprávne implementovaná, resp. nebola v časti implementovaná vôbec do právneho poriadku Slovenskej republiky. Týmto postupom mu vznikla škoda porušením únijného práva žalovaným ako členským štátom Európskej únie spočívajúca v nemajetkovej ujme. Poukázal na článok 6. písm. b) Smernice. Jeho týždenný pracovný das značne presahuje 40-hodinový služobný čas ako to ustanovuje § 85 ods. 2 zákona o HaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak ako to ustanovuje článok 6, písm. b) Smernice. Oslovil predžalobnou výzvou žalovaného, aby uspokojil jeho nárok mimosúdne. Žalovaný nárok odmietol. Právomoc súdu je daná v zmysle § 25 ods.4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v spojení s § 3 CSP. Nárok na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy prerokoval s Ministerstvom vnútra SR aj oznámil Ministerstvu financií SR, aj keď to nebolo nutné vzhľadom na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ, konkrétne rozhodnutie vo veci C-118/08 Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL. V rozhodnutí je uvedené, že ide o nárok na náhradu škody, ktorá vznikla pri implementácii pravidla únijného práva do slovenského právneho poriadku. Týmto došlo k porušeniu práva žalobcu na garantovaný 48 hodinový týždňový pracovnú čas garantovaný Smernicou a

jej článkom 6 písm. b.) s následným vznikom práva na jeho právnu ochranu pred vnútroštátnym súdnym orgánom členského štátu.

Poukázal na rozsudok ESD vo veci G. Fus c-429/09 bod 35. Okrem toho Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudky Pfeiffer a i., body 103 až 106, ako aj Fus, body 56 až 59). Táto judikatúra ESD potvrdzuje, že o nároku na náhradu škody spôsobenej porušením únijného práva jednotlivcom rozhoduje Súdny orgán členského štátu a nie jeho zamestnávateľ. Ide o právo na súdne uplatnenie nároku na náhradu škody priznanej priamo únijným právom, preto by bola v rozpore s únijným právom aplikácia právnej úpravy zákona č. 514/2003 a 15 a 16 tohto zákona. Miestnu príslušnosť tunajšieho Okresného súdu Prievidza odvodil od § 19 CSP v dôsledku toho, že škoda - nemajetková ujma vznikla v mieste výkonu služobnej činnosti, ktorým je Hasičská stanica v meste Prievidza, kde nastala skutočnosť ktorá zakladá uplatnený nárok na náhradu škody a ktorá sa nachádza v obvode Okresného súdu Prievidza. Žalovaná je Slovenská republika, za ktorú koná v zmysle 135 ods. 2 CSP Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky s poukazom na 11 písm. c) zákona č. 575/2001 0 organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor.

Argumentoval, že jeho týždenný pracovný čas ako príslušníka HaZZ SR je rozvrhnutý nerovnomerne podľa 86 zákona o HaZZ, a to tak, že jeho týždenný pracovný čas sa skladá zo 17 hodinových pracovných zmien (výkon služby), po ktorých nasleduje 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, celkovo tak v rámci jednej pracovnej zmeny strávi na pracovisku minimálne 24 hodín. Výkon služobnej pohotovosti je rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti (práca nadčas) a na neaktívnu časť pracovnej pohotovosti. Takýto spôsob rozvrhnutia služobného času sa uplatňuje dlhoročne, teda aj viac rokov predtým ako je žalované obdobie. Služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín. Ak počas služobnej pohotovosti dôjde k vyhláseniu poplachu a sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas (aktívna časť služobnej pohotovosti). Na stanici sa striedajú 3 zmeny, každý tretí deň odslúži každá zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene 2 dni voľno. Ide o nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času, ktorého čas pripadá na služobnú pohotovosť podľa § 86 ods. 2 v spojení s § 92 zákona o HaZZ, mesačne odslúži každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to až 11 zmien, čo je v priemere 10,4 zmeny mesačne. V službe teda strávi bežne 240 až 264 hodín mesačne. Do tohto nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Pri siedmich hodinách pracovnej pohotovosti x 10 zmien za mesiac ide o minimálne 70 hodín pracovnej pohotovosti, čo ročne znamená aj 840 hodín pracovnej pohotovosti, V žalovanom období od marca 2020 do februára 2023 v zmysle priloženej tabuľky odpracoval 1973,6 hodín nadčasov, pričom z tohto existuje aktívna časť pracovnej pohotovosti a pracovná pohotovosť.

Počas pracovnej pohotovosti, a to aj v jej neaktívnej časti, sa musí zdržiavať na pracovisku, nemôže sa z neho vzdialiť, musí byť vždy pripravený na výkon zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, musí sa vykonať do jednej minúty od vyhlásenia. V skutočnosti napriek tomu, že čas pracovnej pohotovosti tvorí jej neaktívnu časť, aj tento časový úsek je povinný nevyhnutne tráviť na pracovisku, byť okamžite pripravený na výkon zásahu. Napriek tomu sa mu však neaktívna časť pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času, čo znamená, že v jednom mesiaci napriek tomu, že odpracuje napríklad 230 hodín, do fondu pracovného času sa mu započítava len 160 hodín. Presný prehľad za každý jednotlivý mesiac vyplýva z priloženej tabuľky a výplatných listín. Jeho týždenný pracovný čas značne presahuje 40-hodinový služobný čas ako to ustanovuje § 85 ods. 2 zákona o HaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný das v dĺžke 48 hodín tak ako to ustanovuje článok 6, písm. b) Smernice. Tiež poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-106/77 zo dňa 9.3.1978 vo veci Simmenthal, na rozsudok Súdneho dvora C-243/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß, na rozsudok Súdneho dvora C-397/01 zo dňa 5.10.2004 vo veci D. E. a rozsudok Súdneho dvora C-14/04 zo dňa 1.12.2005 vo veci Abelkader Dellas a na rozsudok Súdneho dvora C-518/15 zo dňa 21.02.2018 vo veci Ville de Nivelles. Poukázal na §§ 85 - 93 ZHaZZ.

V týchto ustanoveniach sú definované pojmy ako je nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, vymedzený pojem nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka tohto odpočinku medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť. Ani z jedného ustanovenia zákona nevyplýva, že by služobná pohotovosť v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času,

pričom v skutočnosti sa tento čas služobnej pohotovosti nezapočítava do pracovného času. Toto bolo aj opakovane judikované. Keďže zákon o HaZZ nepovažuje služobnú pohotovosť hasičov za súčasť ich služobného času, tak v tomto spočíva rozpor zákona o HaZZ s komunitárnym právom, konkrétne s ustanoveniami Smernice a judikatúrou Súdneho dvora a spôsobuje, že služobný pracovný čas spolu so služobnou pohotovosťou na pracovisku presahuje 48 hodín týždenne. Služobná pohotovosť mu je pravidelne nariaďovaná a podľa vnútroštátnej právnej úpravy sa nepovažuje za súčasť jeho služobného pracovného času, ako to kogentne upravuje Smernica. Vnútroštátna úprava v zákone o HaZZ je v rozpore s článkom 6. písm. b) Smernice a v tejto časti Smernica nebola jednoznačne správne implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky. Porušenie práva únie je dôsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Od žalovaného obdobia marca 2020 do februára 2023 odpracoval priemerne pracovný služobný čas v trvaní približne 55 hodín týždenne. Je nepochybné, že tým došlo k porušeniu práva upraveného v Smernici. Presný počet pracovného služobného času za každý jednotlivý mesiac tohto obdobia vyplýva z priloženej tabuľky. Tým, že odpracuje mesačne približne 222 hodín, je daná príčinná súvislosť medzi porušením únijného práva, konkrétne článku 6. písmena b) Smernice a škodou, ktorá vznikla v tom, že v skutočnosti mal odpracovať len 48 hodín počas týždenného pracovného času. Nemajetková ujma spočíva v porušovaní jeho osobnostných práv spočívajúcich v ochrane zdravia, psychickej a telesnej integrity, nedostatku primeraj doby na odpočinok, ako aj v porušení práva na súkromie a rodinný život, a to v príčinnej súvislosti s tým, že musí odpracovať reálne viac ako je v zmysle Smernice dovolené. Jeho práca je zodpovedná, v podstate v nej nasadzuje život, zdravie, ohrozuje tým svoje súkromie ako aj rodinu a je dôvodné, prečo existuje rigidne upravená pracovná doba v Smernici. Na regeneráciu ako aj na rodinný život, zachovanie psychického zdravia, potrebuje dostatočný odpočinok po práci, čo za situácie, že mu je sústavne nariaďovaný dlhší pracovný služobný čas, nie je možné. Prichádza o čas, ktorý by mohol stráviť s rodinou, priateľmi alebo sa venovať svojim záľubám. Nad ustanovený pracovný čas v 48 hodín sústavne pracuje až 55 hodín. Poukázal na čl.40,19 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky.

Účel Smernice upravuje, že pracovníkom spoločenstva musí byť poskytnutý minimálne denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Je preto tiež potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času. Primeraný odpočinok podľa Smernice znamená, že má nárok na pravidelný čas odpočinku vyjadrený v jednotkách času, ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobí úraz sebe, kolegom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodí zdravie. Ďalej poukázal na článok 19. ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky: „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.” Ak pracuje viac ako upravuje Smernica, jednoznačne dochádza k porušeniu všetkých vyššie uvedených práv. Služobná pohotovosť je platená vo výške 15 % zo sumy príslušnej časti služobného platu, pri nariadenej služobnej pohotovosti je mu uhrádzaná odmena vo výške 50 % z príslušnej časti služobného platu, ktoré vyplývajú z § 122 ods. 1, resp. ods. 2 zákona o HaZZ. Výšku náhrady škody, ktorá mu je spôsobená je možné najbližšie určiť práve podľa S 122 zákona o HaZZ. Takto to napokon bolo judikované už aj v množstve (minimálne v 26) rozhodnutiach odvolacích súdoch SR. Hodiny, ktoré odpracoval nad maximálne priemerný týždenný pracovný čas je možné analogicky posúdiť ako odpracovanie mimo rozvrhnutého služobného času. Práve pri takomto rozvrhnutí dochádza k porušeniu jeho práv v čase výkonu pohotovosti.

Primeranou náhradou nemajetkovej ujmy - škody je v tomto prípade rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 zákona o HaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v 122 ods. 2 písm. a) zákona o HaZZ. § 122 ods. 1 zákona o HaZZ, určuje 15 %-tnú alebo 30 %-tnú peňažnú náhradu počas pracovnej pohotovosti a v prípade jej odpracovania 50%-tnú peňažnú náhradu z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac. Takto je podľa žalobcu možné určiť aj výšku nemajetkovej ujmy v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti. Určil ju ako súčin počtu odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona o HaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 15 %-tám peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roka. Ide o rozdiel medzi 35 %-tnou náhradou a 50 %-tnou náhradou odmeny, čo predstavuje v prípade neaktívnej časti služobnej pohotovosti sumu 6175,38 eur za žalované obdobie. V prípade odpracovanej služobnej pohotovosti nemajetkovú ujmu za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roka v čase pracovného pokoja určil ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sume zodpovedajúcej 30 %-tám peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roka. Ide o rozdiel medzi 20 %-tnou náhradou a 50 %-tnou náhradou odmeny v prípade nariadenej

neaktívnej služobnej pohotovosti, čo predstavuje v prípade aktívnej časti služobnej pohotovosti sumu 174,09 eur za žalované obdobie. Primeraná náhrada škody predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť, t.j. vo výške 35 % a 20 % zo sumy, ktorá je príslušnou časťou služobného platu. Uplatnil si nárok na náhradu škody spolu vo výške 6349,47 eur (za obdobie marca 2020 do februára 2023 vrátane). Je v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou Súdneho dvora, je primeraná a zodpovedá aj rozsahu priznaného odškodnenia v judikovaných rozhodnutiach odvolacích súdov Slovenskej republiky. Na úhradu čiastky 6084,83 (za obdobie od decembra 2019 do novembra 2022 vrátane) žalovaného vyzval dňa 9.1.2023 a tento mu odmietol zaplatiť. Uplatňuje si voči žalovanému aj príslušenstvo, t. j. úrok z omeškania vo výške 7,5 % ročne zo sumy 6084,83 eur od dňa nasledujúceho po dni splatnosti pohľadávky uvedenej v predžalobnej výzve (predžalobná výzva doručená dňa 10.1.2023, lehota splatnosti 30 dní, t.j. od 10.2.2023). Výška tohto úroku z omeškania je stanovená v nariadení vlády Slovenskej republiky č.87/1995 Z. z. v znení nariadenia č.20/2013 Z. z. v § 3, a je 0 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

2. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe namietal dôvodnosť žalobcovho nároku a neprimeranosť uplatňovanej výšky nemajetkovej ujmy, pričom poukázal na rozhodovaciu prax slovenských súdov a priemernú výšku priznanej nemajetkovej ujmy 1.000,- až 2.500,- eur. Žalovaný mal za to, že pokiaľ si uplatnil žalobca nárok podľa zákona č. 514/2003 Z. z., žalobca nesplnil podmienku na riadne uplatnenie nároku v podobe predbežného prerokovania nároku príslušným orgánom a takisto, že v zmysle príslušného zákona neboli splnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu. Podľa žalovaného nebola preukázaná existencia nesprávneho úradného postupu pri transpozícii smernice, žalovanému boli všetky mzdové náležitosti vyplatené a chýba príčinná súvislosť medzi neexistujúcim nesprávnym úradným postupom a neexistujúcou škodou. Pôsobnosť smernice 2003/88/EHS nespadá na osobu žalobcu a okruh jeho činností, nakoľko podľa názoru žalovaného sa smernica nevzťahuje na príslušníkov hasičského zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť, pretože ju možno subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v čl. 2 ods.2. Úlohy príslušníkov Hasičského zboru možno zaradiť pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“. Žalovaný mal za to, že nie je vo veci pasívne vecne legitimovaným, pretože žalobu pre netransponovanie môže podať Európska komisia na Súdny dvor EÚ a fyzická osoba, ktorá tým bola priamo dotknutá na vnútroštátny súd členského štátu EÚ. Žalobca mal v prípade, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad smernicou povolený limit, na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré uvádza v žalobe. Ďalej žalovaný namietal premlčanie predmetného nároku s poukazom na to, že k podaniu žaloby došlo 29.5.2023 a žalobca si uplatňuje nároky za časové obdobie od marca 2020 do februára 2023. Minimálne požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia rovnako ako uplatnenie odchýlky v zmysle smernice 2003/88/ES boli riadne transponované do zákona o HaZZ. Žalobca v sledovaných referenčných obdobiach od 3/2020 do februára 2023 neprekročil smernicou určený maximálny týždenný pracovný čas. Priložil tabuľku podľa ktorej v referenčnom období od marca 2020 do júna 2020 mal žalobca priemerný pracovný čas 47 hodín a 5 minút, v následných referenčných obdobiach do februára 2023 priemerný týždenný čas nedosahoval 48 hodín. Poukázal na to, že za výkon štátnej služby vrátane služobnej pohotovosti bol žalobcovi riadne a včas vyplatený služobný príjem. Namietal spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času počas žalovaného obdobia zo strany žalobcu, keďže ten pri svojich výpočtoch stanovil dlhšie referenčné obdobie (12 mesiacov), čo je v rozpore so smernicou. Poukázal na čl. 16 písm. b) Smernice podľa ktorého členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 16 písm. b) Smernice - maximálny týždenný pracovný čas referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace. Doby platenej ročnej dovolenky priznanej v súlade s čl. 7 a doby práceneschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte neutrálne. Teda do maximálneho času pre účely dodržiavania maximálneho týždenného času určeného smernicou nemožno zarátavať čas, kedy žalobca čerpá náhradné voľno, dovolenku, dodatkovú dovolenku, PN-ku, OČR-ku, lekára, otcovskú dovolenku, alebo je na rekondičnom pobyte, pretože počas tohto času žalobca nepracuje podľa pokynov zamestnávateľa ani nevykonáva činnosti vyplývajúce z jeho popisu služobných činností. Žalobcom predkladaná tabuľka vychádza z fondu pracovného času, a teda do pracovného času započítava aj čas odpočinku v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice (ide najmä o dni ako dovolenka, voľno za sviatok, dodatková dovolenka, sprevádzanie rodinného príslušníka, návšteva lekárskeho zariadenia, voľno z dôvodu všeobecnej občianskej povinnosti, voľno vyplývajúce z kolektívnej zmluvy). Nerovnomerné rozvrhnutie služobného času na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Prievidzi, Hasičská stanica v Prievidzi vychádza z organizácie výkonu štátnej služby na 3 smeny, ktoré sa striedajú po 24 hodinách služobného dňa – spolu výkon štátnej služby v trvaní 17 hodín (v roku 2020

a 2021), resp. 16 hodín v r.2022 a bezprostredne nasledujúcej služobnej pohotovosti na pracovisku v trvaní 7 hodín (v roku 2020 a 2021, resp. 8 hodín v roku 2022) tak, aby nasledovala doba 48 hodín odpočinku. Poukázal, že žalobca neprejavil snahu odvrátiť, obmedziť, alebo dosiahnuť upustenie od zásahu do jeho osobnostnej integrity zo strany služobného úradu. Nenamietal rozvrh služobného času. Pri vzniku služobného pomeru žalobca akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Namietal, že žalobca neuvádza konkrétne skutočnosti, čím a aká škoda mu bola spôsobená. Tabuľku priloženú ako prílohu k žalobe podľa tvrdení žalovaného nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je mätúci a predstavuje skôr výpočet odškodnenia náhrady škody formou doplatku príjmu a maskuje mzdové nároky. Výška nemajetkovej ujmy je zjavne neprimeraná a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu neporovnateľne vyššia. V zmysle rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/185/2011 ustáliť omeškanie žalovaného je možné až po rozhodnutí súdu a uplynutím paričnej lehoty na plnenie, a preto úroky z omeškania žalobcovi nepatria. Namietal aj miestnu nepríslušnosť Okresného súdu Prievidza. Okresný súd Prievidza vec postúpil Mestskému súdu Bratislava IV, po nesúhlase tohto súdu o miestnej príslušnosti rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením 4NcC/19/2024 tak, že nesúhlas tohto súdu s postúpením je dôvodný a na konanie je miestne príslušný Okresný súd Prievidza.

3. Žalobca vo vyjadrení zotrval na svojich tvrdeniach, poukázal na rozhodnutia súdov v obdobných veciach, že nárok je daný a žalovaný je vo veci pasívne legitimovaný.

4. Žalovaný sa tiež v plnej miere pridržiaval písomného vyjadrenia, poukázal, že v zmysle praxe v obdobných prípadoch ES jednoznačne stanovil tri podmienky, kedy možno priznať náhradu avšak za ich kumulatívneho splnenia. Členské štáty sú povinné implementovať smernicu, je potrebné ju posudzovať v zmysle článku 6, kde sa priznávajú sociálne práva pracovníkom, na ktorých sa smernica vzťahuje. Je nevyhnutné v tomto prípade aj aplikovanie článku 16, 17 odsek 3 písm. b -3 a článku 19. Smernica je správne transponovaná do nášho právneho poriadku. Tvrdená nemajetková ujma zodpovedá mzdovým nárokom za čas pracovnej pohotovosti, pričom žalobca požaduje doplatenie rozdielu medzi aktívnou a neaktívnou časťou služby. Nemajetková ujma nie je ekvivalentom straty zárobku a nemôže byť určovaná takýmto matematickým výpočtom. Preto je potrebné už len z nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalobu zamietnuť. Žalovaný považuje za nevyhnutné preukázať, aká ujma vznikla v prípade žalobcom tvrdeného zásahu do jeho osobnostných práv, aby preukázal závažnosť ním tvrdenej ujmy a príčinnú súvislosť. V judikatúre v podobných veciach je zdôrazňované, že je potrebné individualizovať nároky, posudzovať osobité nároky každého posudzovaného hasiča (rozhodnutie NS SR 7Cdo/29/2021). Žalobca však žiadny konkrétny a dostatočne závažný zásah do svojich osobnostných práv nepreukázal, ide o nesplnenie procesnej povinnosti podľa § 132 odsek 2 CSP v spojení s § 167 a § 153. Občiansky zákonník považuje za potrebné individualizovať podmienky zásahu do osobnostných práv a špecifikovať následok a jeho závažnosť. Musí preto znášať aj nepriaznivé následky, keďže sa dostane do stavu núdze dôkazov, na to poukazuje nález ÚS I US 24/2019. Predložil výpočet priemerného týždenného pracovného času žalobcu v 6 mesačných referenčných obdobiach v zmysle smernice, v tomto prípade ani v jednom z ref. období nedošlo k prekročeniu priemerného týždenného pracovného času. Predložil plachty služieb, kde sú uvedené všetky dni, za ktoré prináleží žalobcovi plat, prehľad plánu, kde sú konkretizované jednotlivé dni služby žalobcu. Ide podľa neho o evidentný mzdový nárok žalobcu, ktorý kamufluje za nemajetkovú ujmu a žalobca neuniesol bremeno tvrdenia a na neho nadväzujúce dôkazné bremená. Právny zástupca žalobcu k tomu uviedol, že máj a tento prehľad preukazujú, že bolo odslúžených 248 hodín, čo je prekročenie týždenného pracovného času 48 hodín v každom týždni. Už samotné prekračovanie smernicou určeného týždenného pracovného času v dlhom období a v takom rozsahu, je spôsobilé zasiahnuť do jeho práva na súkromie.

5. Žalobca vo výpovedi na pojednávaní uviedol, že pracuje ako hasič v Prievidzi na riaditeľstve hasičského zboru. Žalobu podal za posledné tri roky, ale predchádzali tomu rok,y od kedy je v štátnej službe, kedy bola situácia rovnaká. Napríklad nočná pohotovosť bývala 6 hodín, teraz je 8 hodín. Pri kvantifikovaní nemajetkovej ujmy vychádzali len zo základnej mzdy, nie je pravda, že to uplatnili ako mzdový nárok, inak by tam museli započítať fakt, že išlo o prácu v noci a iné náležitosti. Žiada odstránenie protiprávneho stavu, a teda aby mal týždenný pracovný čas 48 hodín, a aby sa nestalo ako v máji 2020 odrobil 248 hodín, v 5/2021 201 hodín, v 8/2021 210 hodín. Je pravda, do referenčného obdobia sa zarátavajú aj dovolenky a dovolenka je výkon služby, ktorá sa nemôže odrátavať. Bol tým postihnutý on a

jeho rodina. Ten výpočet je len informatívne číslo, ktoré museli predložiť, aby mohli vo veci začať konať. Pokiaľ sa používa smernica od roku 2008, on pracuje v zbore od roku 2006, takže 19 rokov. 17 rokov sa vo veci nič nedialo. Žiada od zamestnávateľa, teda MV SR, urobiť také kroky v systéme, ktoré vytvoria priestor pre to, aby napr. odrobil fond pracovného času za daný mesiac, ktorý stanovuje zákon a nie aby sa stávali situácie ako v máji 2020, kedy odrobil 248 hodín. Poznal princípy smernice od roku 2008 ako laik a upozorňovali na to počas 17 rokov. Až na základe žalôb sa začína niečo meniť, vie to z vyjadrení prezidenta hasičského zboru. To, že odpracuje 210 hodín za mesiac má vplyv na jeho rodinný život. Má manželku, tri deti - syn 16, syn 14 a dcéra 10 rokov. Vychovávajú ich najlepšie ako vedia. Rodina, hlavne deti potrebujú čas, výchovu, otca. Keď odpracuje 248 hodín za mesiac a nie príklad 160 hodín, čo je fond pracovného času, tak mu ten čas, tých 80 – 90 hodín chýba pre manželku a deti. Oproti „denným hasičom“ odpracuje určite viac hodín, keď má 10 smien, odpracuje 240 hodín. Stávalo sa, že mal na konci referenčného obdobia málo hodín, napr. chýbalo mu 8 hodín. V takom prípade ešte chodil do služby, školenia a pod. Keď bol napr. na Lešti - (školenie), tak keď tam bol 4 dni, dostal rozrátaný služobný čas za tie štyri dni 4x7 alebo 8 hodín. Fyzicky je tam 24 hodín denne od pondelka do štvrtku. Priebežne sa na takýto pracovný čas sťažoval, nadriadený mu odpovedal, že je to v štádiu riešenia. Následkom tohto pociťuje určité zhoršenie spánku za 19 rokov takejto služby. Poslednou zdravotnou prehliadkou prešiel, nepýtali sa ho na duševné zdravie. Vznikajú z takéhoto pracovného času určité trenia v rodine s deťmi aj s manželkou. Pokiaľ je v pohotovosti 24 hodín, potom sú hasiči na telefóne doma – existuje systém zvolávania v prípade väčšej udalosti, čo trvá 48 hodín, potom nasleduje opätovne smena 24 hodinová. Je teda 48 hodín na telefóne a k dispozícii. Čas, ktorý tam trávi nad 24 hodín im preplácajú ako nadčas. V nočnej pohotovosti sa počíta pracovný čas od výjazdu po skončenie výjazdu ako výkon služby. Má dobrý psychický stav. Pri nástupe do HZZ bol oboznámený s podmienkami výkonu služby. Zvyšuje si neustále kvalifikáciu, o zmenách v predpisoch je informovaný. S platom je spokojný, s odrobenými hodinami je nespokojný. Nikdy nebol sankcionovaný za nenastúpenie do služby, určite sa vyskytla takáto situácia za 19 rokov. Pri určovaní základu nároku vychádzal zo základu mzdy a počtu prekročených hodín. Bola to len úvaha.

6. Na pojednávaní zástupca žalobcu poukázal, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že klient pracuje ako zamestnanec žalovaného, je mu nariaďovaný taký pracovný čas, že v pravidelných obdobiach prekračuje týždenný pracovný čas ustanovený smernicou. Táto skutková okolnosť bola preukázaná a zistená, vyplýva z dôkazov, ktoré predložil žalobca ale aj žalovaný. Po právnej stránke je toto možné len z dôvodu, že došlo k nesprávnej implementácii smernice, zákon č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore (zákon o HaZZ), umožňuje vytvárať referenčné obdobia a priemerovať skutočne odpracovaný čas žalobcu. To potom vytvára dojem, že žalobca nepracuje viac, ako upravuje smernica. Táto skutočnosť má za dôsledok, že klient nemá dostatok času na svoju sebarealizáciu, svoje súkromie a porušuje sa tým základný princíp na súkromie, rodinný život, odpočinok garantovaný nie len právnym poriadkom SR ale aj medzinárodným dohovorom o ochrane základný práv a slobôd, ktorý vychádza z dohovoru OSN o základných ľudských právach. Žalobca viac ako 17 rokov pracuje pre žalovaného, a minimálne od roku 2003 tento stav trvá, preto v zmysle judikatúry kvantifikoval svoj nárok ako je uvedený v žalobe. a túto žiada, aby mu bola poskytnutá ako kompenzácia za takúto ujmu. V skutočnosti toto odškodnenie nemajetkovej ujmy nezohľadňuje len obdobie, od kedy môže byť nárok premlčaný, ale nemajetková ujma má byť aj finančnou satisfakciou za túto ujmu, ktorá mu bola spôsobená.

7. Zástupca žalovaného uviedol, že čo sa týka transponovania smernice a právneho poriadku SR, táto bola transponovaná správne a treba smernicu vykladať ako celok a nie len účelovo vytrhávať článok 6 písm. b ale treba posudzovať najmä článok 2, 16, 17, 19, ... K referenčným obdobiam uviedol, že tieto sú vyjadrené v par. 86 ods. 1 zákona o HAZZ a to 6 mesačná. Transpozícia smernice môže byť obsiahnutá vo viacerých vnútroštátnych legislatívnych aktoch napr. zákonník práce. Ttranspozícia nemusí byť vykonaná v jednom legislatívnom akte. Smernica 2003/88 nevyžaduje, aby zakotvenie referenčného obdobia bolo realizované tak, že by muselo byť v texte právneho predpisu výslovne označené za referenčné obdobie slúžiace na posúdenie zachovania priemeru maximálneho týždenného pracovného času. Je preto postačujúce pre potreby implementácie, že v § 86 ods. 1 je zakotvené že služobný čas sa rozvrhuje na obdobie 6 mesiacov. Implementácia smernice sa nemusí vykonávať len prostredníctvom zákonov a iných predpisov, ale postačuje na to prijatie správnych opatrení či kolektívnych zmlúv. Na zavedenie výnimiek nie sú potrebné ani výslovne opatrenia podľa súdneho dvora je však nevyhnutné, aby bola zachovaná právna istota. Poukázal na rozsudok ESD ACCARDO C-227/09 konkrétne bod 55. Žalobca neprekročil priemerný týždenný 48-hodinový služobný čas – pracovný čas ani v jednom

sledovanom referenčnom období. Zároveň je potrebné pri posudzovaní priemerného týždenného pracovného času žalobcu brať na zreteľ, že sa jedná o nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas. Žalobca neuniesol bremeno tvrdenia, v koreláte s dôkazným bremenom, pričom sa z dôvodu pasivity dostal do tzv. stavu non liquet, (nález ÚS I ÚS/24/2019). Tvrdená nemajetková ujma mala byť vysoko konkretizovaná individualizovaná, s popísaním konkrétneho následku už v žalobe, resp. v replike. V tomto prípade sa nejedná o nemajetkovú ujmu, ale o mzdový resp. pracovno-právny nárok, ktorý je len kamuflovaný za nemajetkovú ujmu, o čom svedčí samotná argumentácia, výpočet žalovanej sumy a napokon to preukázal aj výsluch žalobcu. Na tomto mieste poukázal na § 124 CSP. ESD stanovil v prípade nemajetkovej ujmy tri podmienky, ktoré musia byť splnené kumulatívne, musí dôjsť k vzniku ujmy, táto musí byť dostatočne závažná a musí existovať príčinná súvislosť medzi prvou a druhou podmienkou. Sám právny zástupca žalobcu uznal existenciu referenčných období a to konkrétne v otázke, či sa stáva, že na konci referenčného obdobia mali málo hodín. Žalobca nie je sankcionovaný za odmietnutie byť stiahnutý do služby, zvyšuje si svoju kvalifikáciu a je oboznámený s podmienkami výkonu služby. Žalobca vykonáva prácu hasiča 17 rokov a je uzrozumený s tým, že práca v HAZZ má svoje špecifiká a nároky, vyžaduje od každého hasiča plné nasadenie v prípade zásahu a skutočnosť, že túto prácu vykonáva dlhodobo preukazuje, že pracovnému režimu hasičov sa podrobuje dobrovoľne, pričom nemá záujem zmeniť svoje zamestnanie, o čom svedčí aj skutočnosť, že si zvyšuje svoju kvalifikáciu. Žalobca svoje subjektívne pocity a tvrdenia žiadnym spôsobom dôkazne nepodložil, pričom uvádzal len svoje osobné pocity. Jedná sa o netvrdené a nepreukázané zásahy do osobnej sféry žalobcu, ale naopak do sféry pracovno-právnej. Novela prijatá v 10/2024 je len precizovaním už platnej právnej úpravy, o čom svedčí aj dôvodová správa k predmetnej novele.

8. Súd sa ďalej oboznámil s oboznámil s listinnými dôkazmi, najmä: s tabuľkou č.l.9, s výplatnými páskami č.l. 10-20, predžalobnou výzvou č.l. 22, stanoviskom k výzve č.l. 24, smernicou EP a rady 2003/88/ES, rozsudkami súdneho dvora C-118/08, C 106/77, rozsudok súdneho dvora C-243/09, rozsudok súdneho dvora C-14/04, rozsudok súdneho dvora C-397/01 až C-403/01, rozsudok súdneho dvora C-518/15, vyjadrením žalovaného, s výpočtom priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach č.l. 165, replikou žalobcu č.l. 188, a zistil nasledovný skutkový stav:

9. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania súd bral pri posudzovaní nároku do úvahy obdobie od 29.5.2020 nakoľko žaloba bola v tejto veci podaná 29.5. 2023, teda súd bral do úvahy nepremlčané obdobie od 30.5.2020 do konca žalovaného obdobia - februára 2023. Žalobca pracuje ako hasič vo funkcii technik - strojník. V nepremlčanom období od 30.5.2020 do februára 2023 odpracoval reálne za jednotlivé mesiace žalovaného obdobia (podľa prehľadu odpracovaných hodín na výplatných páskach s prirátaním v každom mesiaci odpracovanej pohotovosti na pracovisku - podľa výplatných listín predložených žalobcom): za mesiac 6/2020 bolo skutočne odpracovaných 167 hodín plus 49 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 216 hodín, za mesiac 7/2020 odpracovaných 102,25 hodín plus 41,75 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 144 hodín, za mesiac 8/2020 odpracovaných 142,92 hodín, plus 54,58 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 197,5 hodín, za mesiac 9/2020 103 hodín odpracovaných plus 35 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 138 hodín, za mesiac 10/2020 odpracovaných 157,12 hodín plus 62,39 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 219,51 hodín, za mesiac 11/2020 odpracovaných 170 hodín plus 63 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 233 hodín, za mesiac 12/2020 odpracovaných 148 hodín plus 56 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 204 hodín, za 1/2021 odpracovaných 119,75 hodín plus 14+48,25 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu teda 182 hodín, za mesiac 2/2021 162,25 hodín odpracovaných plus 63 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 225,25 hodín, za mesiac 3/2021 odpracovaných 153 hodín plus 63 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 216 hodín, za mesiac 4/2021 odpracovaných 111 hodín plus 49 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 160 hodín, za mesiac 5/2021 odpracovaných 148,25 hodín plus 7+52,75 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 208 hodín, za mesiac 6/2021 odpracovaných 89,15 hodín plus 33,85 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 123 hodín, za mesiac 7/2021 odpracovaných 102,67 hodín plus 34,33 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 137 hodín, za mesiac 8/2021 odpracovaných 136 hodín plus 56 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 192 hodín, za mesiac 9/2021 odpracovaných 120 hodín plus 49 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 169 hodín, za mesiac 10/2021 odpracovaných 122,40 hodín plus 45,6 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 168 hodín, za mesiac 11/2021 odpracovaných 112,08 hodín plus 49 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 161,08 hodín, za mesiac 12/2021 odpracovaných 136 hodín plus 49 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 185 hodín, za mesiac 1/2022 odpracovaných 112 hodín plus 3,64+56 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 171,64 hodín, za mesiac 2/2022

odpracovaných 145,37 hodín plus 70,63 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 216 hodín, za mesiac 3/2022 odpracovaných 149,01 hodín plus 58,99 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 208 hodín, za mesiac 4/2022 odpracovaných 145,97 hodín plus 70,53 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 216,5 hodín, za mesiac 5/2022 odpracovaných 152,48 hodín plus 64 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 216,48 hodín, za mesiac 6/2022 odpracovaných 56,6 hodín plus 24 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 80,6 hodín, za mesiac 7/2022 odpracovaných 80 hodín plus 40 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 120 hodín, za mesiac 8/2022 odpracovaných 144 hodín plus 72 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 216 hodín, za mesiac 9/2022 odpracovaných 144 hodín plus 72 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 216 hodín, za mesiac 10/2022 odpracovaných 128 hodín plus 64 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 192. hodín, za mesiac 11/2022 odpracovaných 129,5 hodín plus 54,5hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 184 hodín, za mesiac 12/2022 odpracovaných 144 hodín plus 64 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 208 hodín za mesiac 1/2023 odpracovaných 128 hodín plus 0,5+64 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 192,5 hodín a za mesiac 2/2023 odpracovaných 112 hodín plus 56 hodín pohotovosti na pracovisku, spolu 168 hodín. Jeho týždenný pracovný čas sa skladá zo 16 hodinového výkonu služby, po ktorom nasleduje 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku (predtým to bol 17 hodinový výkon služby + 7 hodinová pracovná pohotovosť na pracovisku). Služobná pohotovosť je určovaná na čas nočných hodín. Ak je počas pohotovosti vyslaný na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas. Jedna
smena teda trvá 24 hodín. Potom nasleduje 48 hodín odpočinku. Počas 48 hodinovej doby odpočinku (s výnimkou 8 hodín bezprostredne nasledujúcich po služobnej zmene) musí byť k dispozícii na telefóne pre prípad, že bude potrebné dostaviť sa do služby. Na hasičskej stanici sa striedajú 3 zmeny, pričom každá odslúži 10 zmien mesačne, každý tretí mesiac až 11 zmien. Mesačne je to teda minimálne 240 odpracovaných hodín (vrátane služobnej pohotovosti), pričom evidovaný je pracovný čas v rozsahu 160 hodín, keďže služobná pohotovosť sa žalobcovi nezapočítava do pracovného času. Žalobcovi sa preto stáva, že na konci referenčného obdobia musí ešte nejaké hodiny odpracovať, aj keď v skutočnosti strávil výkonom služby oveľa viac času.

10. Pokiaľ žalovaný predložil do spisu plán služieb s vysvetlivkami, z nich vyplýva, že v tabuľke sú uvádzané ako prvá hodnota z - počet skutočne odslúžených hodín v mesiaci – napr.122 hodín za mesiac (za 6 mesiacov 732 hodín). Po zistení skutočne odslúžených hodín v mesiaci ktoré sčítavajú v 6 mesačných referenčných obdobiach sa určia dni, ktoré v zmysle smernice neutralizujú nad rámec smernice – 5 dní napríklad dovolenky, práceneschopnosti a pod.., následne pre výpočty pracujú už len s 25 dňami ako započítanými dňami teda bez PN a dovolenky. Pre výpočet priemerného počtu skutočne odslúžených hodín za týždeň použijú len započítané dni - 25 krát 6 mesiacov je 150, ktoré vydelia počtom dní v týždni (7) a vyjde počet týždňov v referenčnom období, 21,429. Počet skutočne odslúžených hodín 732 vydelia počtom týždňov v referenčnom období teda číslom 21,429 a výsledok je 34,159 hodín za týždeň, teda neprekročenie 48 hodinového pracovného času. Plány služieb od 5/2020 do 4/2023 zobrazujú v danom období len plánovaný počet hodín výkonu služieb, pohotovostí, označenie sviatkov. Za podstatný údaj súd považoval reálne odpracované hodiny v službe a pracovnej pohotovosti na pracovisku, ktorá nesporne nebola započítavaná do pracovného času žalovaného.

11. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

12. Podľa § 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

13. Podľa čl. 1 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj ako smernica, či smernica 2003/88

ES), smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

Podľa čl. 1 ods. 2 smernice 2003/88/ES, táto smernica sa vzťahuje na : a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

Podľa čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

Podľa čl. 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88/ES, na účely tejto smernice „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou a „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

Podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

14. Podľa § 85 ods. 1 a 2 zákona o HaZZ (o hasičskom a záchranárskom zbore), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

Podľa § 86 ods. 1 a 2 zákona o HaZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

Podľa § 91 ods. 1, 2 a 3 zákona o HaZZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. Štátna služba nadčas sa môže písomne nariadiť v naliehavom záujme štátnej služby, a to aj na dni služobného pokoja; ak ju nie je možné vopred písomne nariadiť, nariadi sa ústne a po jej skončení sa bezodkladne o tom urobí písomný záznam. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami sa nesmie pritom skrátiť na menej ako osem hodín. V kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

Podľa § 92 ods. 1 zákona o HaZZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

Podľa § 92 ods. 2 zákona o HaZZ, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času a) v mieste vykonávania štátnej služby, b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste, c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.

Podľa § 103 ods. 5 zákona o HaZZ, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

Podľa § 122 ods. 1 zákona o HaZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

Podľa § 122 ods. 3 zákona o HaZZ, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

15. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

16. Podľa § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 853 ods. 1 OZ, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

17. V konaní sa súd prvotne zaoberal otázkou právomoci súdov Slovenskej republiky konať v danej veci. Žalobca uplatňoval nárok na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy v peniazoch s poukazom na porušenie práva EÚ vyplývajúce primárne z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, konkrétne nesplnenie povinnosti štátu zabezpečiť dodržiavanie a neprekračovanie maximálneho priemerného pracovného času 48 hodín pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov. Žalobca mal za to, že daná smernica sa vzťahuje i na žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva EÚ v dôsledku nesprávneho prebratia, resp. uplatňovania smernice vo vnútroštátnom právnom poriadku je nutné zaradiť medzi súkromnoprávne spory a z judikatúry Súdneho dvora EÚ jednoznačne vyplýva, že spory o náhrady škody spôsobenej porušením práva EÚ medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Súdny dvor vo veci C-429/09 rozhodol, že predmetná smernica má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Právomoc súdu na konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci je daná s poukazom na § 3 CSP, keďže neexistuje žiadny iný orgán disponujúci kompetenciou zverenou ústavnými normami, resp. zákonom na rozhodnutie o práve žalobcu na náhradu škody voči štátu z titulu porušenia práva EÚ. Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že žalovaná Slovenská republika neprevzala, resp. nesprávne prevzala do svojej právnej úpravy čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k úprave pracovného času hasičov v rámci zákona o HaZZ. Vzťah únijného a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a súčasne zásadou priameho účinku, ktoré sú povinné rešpektovať aj vnútroštátne súdy. V zmysle uvedeného je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred vnútroštátnym zákonom.

18. Námietka miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Prievidza bola vyriešená uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4NcC/19/2024, ktorý určil, že miestne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Prievidza.

19. Súd sa nestotožnil s námietkou o zmätočnosti žaloby. Predmet konania bol zrejmý aj Krajskému súdu v Bratislave, ktorý rozhodoval o miestnej príslušnosti súdu.
20. Pri posudzovaní namietanej pasívnej vecnej legitimácie vychádzal súd z toho, že podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, avšak voľbu foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Podľa čl. 29 smernice 2003/88/ES táto smernica je adresovaná členským štátom a žalovaný ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES

je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice, pričom v prípade nesplnenia tejto povinnosti je štát zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Pokiaľ smernica 2003/88/ES je určená žalovanému/štátu, ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaný žalovaný. Takýto záver je v súlade s rozsudkom vo veci C-429/09 Fuß v bode 45 a 46, v ktorom Súdny dvor EÚ pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená, pričom daná povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Tiež rozhodol, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Pasívna vecná legitimácia v tomto spore svedčí štátu - Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z.z.), ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období.

21. Pokiaľ žalovaný namietal, že smernica 2003/88 ES sa nevzťahuje na žalobcu, súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-397/01 až C 403/01 z 5.10.2004 Pfeiffer a in. a uznesenie Súdneho dvora vo veci C-52/04 zo 14.7.2005 Personalrat der Feuerwehr Hamburg. Smernica v článku 1 ods. 3 určuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 smernice 89/391/EHS, ktorá sa uplatňuje na „všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb. Nevylučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku smernice 89/391/EHS je potrebné s ohľadom na cieľ smernice (ktorým je podpora zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci) vykladať zužujúco. Uvedená výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy (rozsudok v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 Pfeiffer). Súd sa stotožňuje so záverom vo veci C-52/04, v ktorom Súdny dvor uviedol, že smernica 89/391/EHS sa musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Teda na činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa nevzťahuje výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391/EHS, ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok. Podľa rozsudku vo veci C-518/15 Súdny dvor EÚ dospel k záveru, že na uvedené činnosti hasičského zboru, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, sa má uplatniť aj smernica 2003/88/ES. V konaní žiadnou zo strán sporu nebolo tvrdené a preukázané, že by v rozhodnom období výkon práce žalobcu, vrátane služobnej pohotovosti, zahŕňal výkon takej činnosti, ktorá by sa vymykala obvyklým podmienkam a bolo by ju možné považovať za osobitne vážnu situáciu alebo situáciu osobitného rozsahu (dosahujúcu intenzitu katastrofy), kedy by nebolo možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy.

22. Vnútroštátna právna úprava v podobe zákona o HaZZ a na ňu nadväzujúca aplikačná prax musí rešpektovať požiadavku vyplývajúcu z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES pretože čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09 Fuß). Súdny dvor vo viacerých svojich rozhodnutiach ako napr. C-397/01 Pfeiffer a C-437/05 Vorel opakovane zdôrazňoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného

alebo týždenného pracovného času a pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva. Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09, C-52/04). Súd tu poukazuje na rozsudok Súdneho dvora C-303/98 (Simap), uznesenie Súdneho dvora C-241/99 a rozsudok Súdneho dvora C-151/02 (Jaeger). Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88/ES a teda, že tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) uvedenej smernice. Súdny dvor napr. rozsudku C-397/01 až C-403/01 (spojené veci Pfeiffer) potvrdil uvedenú judikatúru týkajúcu sa období pracovnej pohotovosti, ktoré odpracovali pracovníci spadajúci do oblasti civilnej obrany. Keďže Súdny dvor navyše zastáva názor, že táto otázka, súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88/ES neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, prijal s prihliadnutím na vyššie spomenutú judikatúru uznesenie C-52/04 (Personalrat der Feuerwehr Hamburg), v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby - okrem prípadu výnimočných okolností - patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2003/88, takže článok 6 písm. b) tejto smernice v zásade bráni prekročeniu 48-hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb. Nakoľko žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, je potrebné celý čas služobnej pohotovosti započítať do pracovného času žalobcu, a teda bez vplyvu na porušenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada. Naša právna úprava obsiahnutá v zákone č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním okrem iného na pojmy týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť. Podľa prílohy č. 4 bod 6 zákona o HaZZ bola do znenia zákona prebratá smernica 2003/88/ES. Z ustanovení zákona však nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, a práve v tom spočíva rozpor slovenskej právnej úpravy s právom EÚ. Vnútroštátna právna úprava v podobe zákona o HaZZ umožňuje rozvrhnúť príslušníkovi zboru nerovnomerný pracovný čas, avšak takýto pracovný čas nesmie presiahnuť maximálnu hranicu stanovenú smernicou v zmysle čl. 6 písm. b). Neaktívnu časť služobnej pohotovosti zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z ust. § 86 zákona o HaZZ pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 ods. 5 zákona, keď zákon rozlišuje služobný príjem na jednej strane, ktorého zložky sú uvedené v § 103 ods. 1, vrátane napr. platu za štátnu službu nadčas a na druhej strane peňažnú náhradu za služobnú pohotovosť v štátnej službe ako osobitný mzdový nárok upravený v § 122 zákona, kde sa uvádza na jednej strane neaktívna časť služobnej pohotovosti (a to vrátane určenej služobnej pohotovosti na pracovisku v zmysle § 92 ods. 1 zákona), za ktorú patrí príslušníkovi náhrada za služobnú pohotovosť, a na druhej strane výkon štátnej služby, ku ktorému dôjde počas trvania pohotovosti, za ktorý už uvedená náhrada príslušníkovi nepatrí, ale patrí mu služobný príjem (konkrétne jeho zložka - plat za štátnu službu nadčas). Na základe uvedeného je teda zrejmé, že zákon rozlišuje na jednej strane výkon štátnej služby, ktorý sa započítava do služobného času v zmysle § 85 ods. 1 a na druhej strane neaktívnu časť pracovnej pohotovosti, kde len v prípade, že sa zmení na aktívnu časť (napríklad výjazd hasičov), sa potom považuje takto vykonaná práca za súčasť výkonu štátnej služby a potom sa zarátava ako služobný čas. Smernica 2003/88/ES neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako túto definíciu uvádza samotná smernica. Súdny dvor vo svojej judikatúre zdôraznil, že rozlišovanie je binárne: buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu, ktorá by umožňovala určité rozlišovanie. Súdny dvor už viackrát rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku, alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Na základe uvedeného možno konštatovať, že Slovenská republika neprijala opatrenie nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času určená v čl. 6 písm. b) smernice.

23. V danom spore si žalobca uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému za obdobie od marca 2020 do februára 2023, pričom súdom bolo vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zohľadňované nepremlčané obdobie troch rokov spätne od podania žaloby, teda od 29.5.2020 do februára 2023. Súd mal dokazovaním za preukázané, že v rozhodnom období mal žalobca rozvrhnutý pracovný čas nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas pozostával zo 16 hodinovej pracovnej zmeny ako výkon služby a na ňu nadväzovala 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t.j. na pracovisku žalobca strávil sústavne 24 hodín. Výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti, ktorá bola odmeňovaná ako nadčasová práca a neaktívnu časť služobnej pohotovosti. V posudzovanom období súd zobral v nepremlčanom období do úvahy údaje o odpracovaných hodinách a hodinách pracovnej pohotovosti na pracovisku ktoré mal k dispozícii, teda údaje o mesačných odpracovaných hodinách a hodinách pracovnej pohotovosti na pracovisku, uvedené v predložených výplatných páskach, pričom postupoval podľa čl. . 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88/ES, na účely tejto smernice „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou a „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Takýto postup podľa názoru súdu zodpovedá potrebe posúdenia súladu uplatňovania Smernice pri rozvrhu pracovného času žalobcu. V tomto smere sa súd stotožnil s námietkou žalovaného že fond pracovného času uvedený vo výplatných listinách sa nestotožňuje s pracovným časom v zmysle čl. 2 Smernice, ako to tvrdil žalobca. Pri dodržaní obmedzenia vyplývajúceho z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, teda maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín, na uvedené rozhodné mesiace pripadá maximálny pracovný čas v mesiaci ktorý má 31 dní: 31:7 je 4,43 krát 48, teda 212,64 hodín za štyri týždne. Z dokazovania vyplynulo, že žalobca v posudzovanom období po zohľadnení služobného pracovného času a služobnej pohotovosti realizoval výkon práce v rozsahu v jednotlivých mesiacoch, pričom v mesiacoch jún 2020, kedy odpracoval pracovný čas celkom 216 hodín, v októbri 2020, kedy odpracoval 219,51 hodín, v novembri 2020 kedy odpracoval 233 hodín, vo februári 2021, kedy odpracoval 225,25 hodín, v marci 2021 kedy odpracoval 216 hodín, vo februári 2022 kedy odpracoval 216 hodín za mesiac, v apríli 2022, kedy odpracoval 216,5 hodín, v máji 2022 kedy odpracoval 216,48 hodín. V týchto ôsmich mesiacoch mal súd za preukázané, že došlo nepochybne k prekročeniu maximálneho týždenného počtu hodín naviac oproti maximálnemu prípustnému času za každých nasledujúcich 7 dní vyplývajúcemu zo smernice. Súd sa nezaoberal uvádzanými referenčnými obdobiami pre posudzovanie priemerného odpracovaného času, pretože bez ohľadu na referenčné obdobie, dĺžka maximálneho pracovného času nemôže byť prekročená, ako to vyplýva z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Ak nie je dodržiavaná, takýmto porušovaním práva EÚ dochádza k zásahom do sféry jeho oprávnených záujmov. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice žalobcovi nezapočítaval čas služobnej pohotovosti na pracovisku. V konaní bolo listinnými dokladmi a výpoveďou žalobcu preukázané, že za obdobie troch rokov spätne od podania žaloby na súd dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín. Nebolo sporným, že služobná pohotovosť sa žalobcovi do pracovného času nezapočítavala. Členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice tak, že nárok pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku, alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem pracovný čas treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Aj pokiaľ by sa vychádzalo z referenčných období tak ako ich vo svojom vyjadrení k žalobe uvádzala žalovaná, tak aj v tomto prípade najmenej v referenčnom období marec - jún 2020, ktorý čiastočne spadá do rozhodného obdobia, bol maximálny pracovný čas žalobcu viac ako 48 hodín.

24. Ohľadom námietky žalovaného, že stanovený limit týždenného pracovného času mal byť počítaný aj pre jednotlivé referenčné obdobia a nielen každých 7 dní, súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-254/18, z ktorého vyplýva, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času

stanovuje aj v rámci určitých referenčných období výpočet priemerného pracovného času, ak táto úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia 6 mesiacov zapadajúceho do rámca 2 po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Zákon o HaZZ zbore však neupravuje mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas stanovených 6 mesačných referenčných období, preto pri výpočte priemerného pracovného času a jeho prekročenia nemožno vychádzať z referenčných období v trvaní 6 mesiacov, ako to požadoval žalovaný a je možné vychádzať len z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, a teda priemerný pracovný čas počítať len za každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov. Z tohto dôvodu súd neakceptoval výpočet priemerného týždenného služobného času v sledovaných 6-mesačných referenčných obdobiach, ktorý predložil žalovaný a ktorý mal poprieť správnosť žalobcom vykázanej evidencie odpracovaného času. V danej súvislosti súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvor EÚ vo veci C-429/09 Fuß, podľa ktorého referenčné obdobia upravené v čl. 16 až 19 smernice 2003/88/ES na uplatnenie čl. 6 písm. b) tejto smernice na účely stanovenia týždenného priemerného pracovného času, aj keď tieto ustanovenia majú v tejto súvislosti priamy účinok, vo veci samej nemôžu byť relevantné, keďže je nesporné, že všetky dotknuté referenčné obdobia uplynuli, pokiaľ ide o obdobie uvedené v návrhu, ktorý vo veci samej uviedol žalobca. Z vyššie uvedeného má súd za to, že u žalobcu cieľ smernice 2003/88/ES nebol dodržaný a v danom smere žalovaný ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. Štát je zodpovedný nielen za neimplementáciu, ale aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Na základe opísaného skutkového stavu podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená (rozsudky C-6/90 a C-9/90 Francovich a i., C-46/93 a C-48/93 Brasserie du pecheur a Factortame), čím poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, za súčasne splnených troch podmienok:Cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, existencia škody a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (rozsudok C-118/08).

25. V konaní mal súd za preukázané, že u žalobcu došlo k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tým, že právna úprava v zákone o HaZZ a na ňu nadväzujúca aplikačná prax nerešpektuje maximálny priemerný prípustný pracovný čas 48 hodín týždenne (bod 23). Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva okrem iného judikovaných aj v rozsudku C-429/09 a nedodržanie požiadaviek upravených v uvedenom článku počas dotknutého obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora EÚ, a preto sa musí považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie.

26. Škodou je vo všeobecnosti akákoľvek ujma v majetkovej sfére poškodeného resp. nemajetkovou ujmou je vo všeobecnosti ujma v nemajetkovej sfére poškodeného vyjadriteľná v peniazoch a napraviteľná poskytnutím majetkového plnenia, v prípade nemajetkovej ujmy za predpokladu, že ju nemožno uspokojiť inak. Súd aplikoval ustanovenia slovenského právneho poriadku o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 OZ a pri určení výšky náhrady prihliadal na kritéria stanovené zákonom, ako aj súdmi v obdobných prejednávaných veciach. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, ako právo na ochranu zdravia, právo na odpočinok a právo na súkromie a rodinný život a jeho okolnosti nemožno v danom prípade podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým by bolo zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti v zmysle § 13 ods. 2 OZ. Peňažná satisfakcia zásadne prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 OZ nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (žalovaný ako členský štát EÚ neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby u žalobcu nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je namieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Aj z formulácie § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

27. Súd mal preukázané i splnenie podmienky priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva EÚ a škodou spôsobenou žalobcovi. V prejednávanej veci je potrebné prihliadnuť k tomu, že uplatnená škoda vychádza z právnych predpisov a judikatúry EÚ a tento termín je nutné vykladať autonómne v zmysle európskeho práva. V príčinnej súvislosti s porušením práva EÚ zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia a práva na odpočinok, pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby žalobca v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe, spolupracovníkom, či iným osobám, a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Súčasne súd dospel aj k záveru o zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože žalobca musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, a tým na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, deťom, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že v dôsledku pracovného zaťaženia žalobcu mu neostával dostatok času, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám a pod. Žalobca vo výpovedi uviedol, že v HZZ robí od roku 2006, robí v Prievidzi. Robí každý mesiac 10-11 smien po 24 hodín. Má obmedzené množstvo voľného času, neustála dosiahnuteľnosť prostredníctvom telefónu, pohotovosť na pracovisku mu spôsobujú problémy so spánkom. Pri nástupe do HZZ bol oboznámený so všetkými skutočnosťami - ako je práca, rozvrh služieb, nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času, plat a celkové podmienky k príslušnosti k úradu. Na poslednej lekárskej prehliadke u posudkového lekára bol hodnotený tak, že nemá žiadne zdravotné problémy.

28. Súd mal ďalej za preukázané, že žalovaný počas neaktívnej časti služobnej pohotovosti na pracovisku musí byť ihneď pripravený na výjazd. Počas pohotovosti sa nenachádza s rodinou, a teda je oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám je z týchto dôvodov fakticky vylúčená. Zvýšené nároky sú na neho kladené aj počas doby odpočinku, keď musí byť dostupný na telefóne pre prípad nevyhnutnej potreby jeho výkonu služby, čo obmedzuje slobodu jeho pohybu a organizovania si vlastného programu. Súd sa nestotožnil s námietkami žalovanej, že žalobcovi vykonávaním pohotovosti ujma nevzniká, pretože pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti a že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok (spánok) zamestnanca a teda, sa od neho nevyžaduje aktívna činnosť, že žalobca nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti.

29. Žalovaný poukazoval aj na to, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv, pričom takáto požiadavka je v priamom rozpore okrem iného s rozsudkom Súdneho dvora C-429/09, podľa ktorého právo EÚ bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá by podriaďovala právo pracovníka na náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES zo strany dotknutého členského štátu podmienke, aby o dodržovanie tohto ustanovenia najprv požiadal svojho zamestnávateľa, čo by bolo jednoznačne v rozpore so zásadou efektivity práva EÚ, keďže výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva EÚ by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávnych vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi.

30. Nárok žalobcu (ako poškodeného) na náhradu škody je nárokom sui generis, ktorý má svoj základ v záväzkoch žalovaného voči EÚ a nie v zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Preto nie je dôvodná ani námietka žalovaného, že žalobca mal povinnosť vyzvať na prerokovanie svojho nároku príslušný orgán štátu a mal preukázať predchádzajúce konštatovanie nesprávneho úradného postupu pri transpozícii príslušnej smernice. Zákon č. 514/2003 Z. z. možno v danom prípade použiť iba analogicky (keďže neexistuje osobitný vnútroštátny predpis, ktorý by explicitne stanovoval podmienky vzniku takéhoto nároku a konania o ňom), pričom jeho použitie nemôže viesť k obmedzeniu hmotnoprávnych oprávnení založených únio̊vým právom.

31. K námietke premlčania uplatneného nároku súd konštatuje, že porušením práva EÚ zo strany žalovaného vznikla žalobcovi ujma, ktorú súd analogicky posúdil podľa § 11 a nasl. OZ, vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy,

ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 OZ a začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu pritom dochádzalo vo vyššie uvedených mesiacoch, kedy nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Súd má za to, že s poukazom na dátum podania žaloby (29.5.2023) je premlčaný nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahov do jeho osobnostných práv, ku ktorým došlo pred 29.5.2020, čo sa odrazilo aj v tom, že súd v konaní skúmal dôvodnosť žalovaného nároku v rozhodnom období, po 29.5.2020.

32. Účelom a zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry - osobnosti jednotlivca. Výška náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrená v peniazoch nie je svojvoľná, ale je určovaná základnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniku nemajetkovej ujmy, ako i okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, trvanie takéhoto zásahu alebo dopady a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne kritériá, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala i každá iná fyzická osoba. Súd sa nestotožnil so spôsobom vyčíslenia výšky nemajetkovej ujmy uvedeným v žalobe. Súd pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil, že žalobca je dlhoročným príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, vykonáva fyzicky i psychicky náročnú prácu a bol preukázaný zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že v rozhodnom období pracoval priemerne viac ako 48 hodín týždenne, keďže v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES mu odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli započítané do odpracovaného času, a to všetko v dôsledku zanedbania povinnosti žalovaného riadne transponovať smernicu do relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy. V dôsledku porušovania práva EÚ nebol na strane žalobcu vytváraný dostatočný priestor na odpočinok, záľuby, sebarealizáciu, dochádzalo k zásahu do jeho práva na súkromie a rodinný život, keď, ako už bolo uvedené vyššie, mal obmedzenú možnosť udržiavať, rozvíjať priateľské, resp. rodinné vzťahy a venovať sa svojim záľubám v záujme zlepšenia kvality života a zdravia. K takýmto zásahom pritom dochádzalo u žalobcu dlhodobo a opakovane. Aj v čase odpočinku bol nútený prispôsobovať svoj program tomu, že v prípade potreby sa na vyzvanie musí dostaviť do služby. Z výpovede žalobcu vyplynulo, že sa túto situáciu snažil riešiť aj u kompetentných osôb, avšak k zmene nedošlo a žalovaný doposiaľ nepristúpil k zmene, ktorá aby viedla k ukončeniu zásahov do osobnostných práv hasičov.

33. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že za primeranú satisfakciu vzniknutej nemajetkovej ujmy je možné považovať sumu 800 eur vzhľadom na povahu, intenzitu, trvanie a následky vyššie uvedených konkrétnych zásahov do osobnostnej sféry žalobcu, ako to súd vyššie opísal. Z dokazovania nevyplynula taká intenzita, resp. trvanie negatívnych zásahov do osobnostných práv žalobcu, v dôsledku ktorých by došlo k takému narušeniu medziľudských vzťahov, rodinného života, že by to odôvodňovalo priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo vyššom rozsahu. Súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil zvýšenú mieru fyzického a psychického vypätia, ktorá je s týmto druhom služobnej činnosti nepochybne spojená a ovplyvňuje zdravotný stav (vrátane psychiky) v prípadoch preukázaného mesačného prekročenia maximálneho týždenného pracovného času. Keďže žalobca žiadal priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy, súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

34. Úroky z omeškania súd žalobcovi nepriznal s prihliadnutím na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/185/2011, podľa ktorého v prípade nemajetkovej ujmy vzniká povinnosť túto uhradiť až dňom právoplatného rozhodnutia príslušného súdu, a teda povinný sa môže dostať do omeškania až v prípade nesplnenia súdom uloženej povinnosti. Žalovaný by sa dostal do omeškania až momentom, keby by súdom priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy nezaplatil žalobcovi riadne a včas. Rozhodnutie o povinnosti zaplatiť nemajetkovú ujmu v peniazoch má konštitutívne účinky, a preto sa pred uplynutím paričnej lehoty určenej súdnym rozhodnutím žalovaný nemôže dostať do omeškania. Z uvedených dôvodov súd žalobcovi úrok z omeškania nepriznal a žalobu v tejto časti zamietol.

35. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP,

teda podľa zásady úspechu. Žalobca bol v konaní úspešný čo do základu uplatneného nároku. Pri uplatnenom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy závisela výška plnenia od úvahy súdu. Nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná iba časť uplatneného nároku, pretože ho nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku konania založeného na úvahe súdu. Pri rozhodovaní o konkrétnej výške náhrady trov konania (po právoplatnosti tohto rozsudku) bude súd pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta vychádzať z výšky súdom priznaného plnenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Krajský súd v Trenčíne. Odvolanie sa podáva na Okresný súd Prievidza v dvoch vyhotoveniach. Odvolanie musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, spisovú značku, čo sa ním sleduje a podpis), označenie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie môže byť odôvodnené len skutočnosťami uvedenými v § 365 ods. 1,2 CSP.
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa ustanovení o výkone rozhodnutia Civilného sporového poriadku a Exekučného poriadku.